

V BANČNEM POSLOVANJU

Sodobni stroji za mehanizacijo knjigovodstva podjetij ali bank se v sedanjem razdobju zelo široko in na več načinov uporabljajo. Razumljivo je, da naše možnosti še niso na taki stopnji, toda nenehni vzpon in dinamika našega razvoja terjata od nas tudi reševanje teh vprašanj tako na področju nadaljnje mehanizacije knjigovodstva gospodarskih organizacij kakor v uvajanju avtomatizacije v delovno tehniko naših bank.

Nač bančni aparat ima v razliko od bank kapitalističnega sistema razen klasičnih bančnih poslov tudi celo vrsto funkcij družbenega značaja. Vodenje gospodarske politike, sestavljanje družbenih planov in nadziranje njihovega izvajanja, izvajanje družbene kontrole v poslovanju gospodarskih organizacij in drugo, postavljajo pred naš bančni aparat vrsto novih nalog: izpolnitev proračuna, zagotovitev raznih finančnih pokazateljev, plačilo dohodkov proračuna in skladov itd. Izpolnitev teh funkcij terja posebno v decentraliziranem bančnem sistemu določeno naglico v njihovem delu, učinkovitost in točnost v obdelavi podatkov in njihov zajem, a za vse to vsekakor ni treba iskati rešitve v nadaljnjem povečevanju števila osebja, temveč le v uvajanju sodobnih knjigovodstvenih in statističnih strojev.

Naše banke so danes večinoma oskrbljene s tako imenovanimi neavtomatskimi stroji, ki so dejansko samo sredstva, s katerimi opravlja uslužbenec določene posle (pisalni, računski in podobni stroji). S temi stroji, ki jih posamezne banke nimajo dovolj, je mogoče mehanizirati samo določene operacije v bančnem poslovanju. Potrebe razvoja našega gospodarstva terjajo od bančnega aparata čim dalje bolj obsežno izkazovanje in spremljanje gospodarskih gibanj in zagotovitev podatkov za analize teh gibanj, oziroma zahtevajo, da se poslovanje bank prilagaja tem zahtevam. Prilagajanje tem potrebam terja tudi določene reorganizacije in sprostitev ali pospeševanje dela v naših bankah, to je uvedbo sodobne tehnike.

Uvedba sodobne tehnike v delo naših bank pomeni uvedbo po možnosti knjigovodstvenih strojev in strojev, ki po potrebah zagotovijo ali izvršijo določene operacije — avtomatično. Koristi od takih strojev ali avtomatizacije so nedvomne in večvrstne: doseže se velika hitrost v izvrševanju posameznih operacij, zagotavlja se popolna točnost pri njihovem uporabljanju, avtomatičnost in kontrola opravljenih operacij sta popolna, pogojeni pa so z vrsto strojev, ki jih uporabljajo.

Proces uvajanja avtomatičnih strojev v naše banke je treba vsekakor pospešiti. Hkrati naj se ustrezno izučijo kadri in storiljo drugi ukrepi, ki pogojujejo gospodarno in smotno uporabljanje sodobnih tehničnih sredstev. Stroji, ki jih imajo danes na razpolago naše banke, so nezadostni za opravljanje raznih poslov in zagotovitev podatkov, ki so potrebni za spremljanje gospodarskih dogajanj, do sedanje delo pri teh strojih pa bo olajšalo pripravo kadrov za delo na novih sodobnejših strojih.

M. Petrovič

Obvladanje proizvodnje mlečnega in rafiniranega sladkorja

Jugoslavija troši približno 50—40 tisoč dolarjev za uvoz mlečnega sladkorja. Sodelavci Kemičnega inštituta »Boris Kidrič« Slovenske akademije znanosti so prišli do zaključka, da je mogoče proces proizvodnje mlečnega sladkorja izvesti v že obratujočih tovarnah mleka v prahu in z domačimi kadri.

Po obisku tovarne mleka v prahu v Murški Soboti so ugotovili, da ima ta tovarna ustrezne in to zelo moderne aparature za proizvodnjo mlečnega sladkorja. Na temelju tega je okrajna zadržna zveza v Murški Soboti sklenila pogodbo v vrednosti milijona in pol dinarjev z Inštitutom »Boris Kidrič« za obdelavo procesa

za proizvodnjo mlečnega sladkorja v tovarni mleka v prahu v Murški Soboti tako, da bodo še dokupili nekatere manjše dele in opremo. Laboratorijsko delo v Inštitutu je bilo naglo končano in tako se je pred nekaj dnevi v tej tovarni začela poizkusna proizvodnja. Za zdaj gre za tehnični sladkor, v kratkem pa bodo izdelovali tudi rafinirani sladkor.

Vse to nam govori, da lahko večidel opreme sami proizvedemo in da so naši znanstveni kadri sposobni in pripravljeni pomagati delovnim kolektivom pri reševanju in osvajanju tehnološkega procesa proizvodnje novih izdelkov. K. A.

IZ DELA SADJARSKEGA INSTITUTA V ČAČKU

PLEMENITENJE SADJA

Sadjarški inštitut v Čačku je bil ustanovljen leta 1946 in je dosegel doslej dobre rezultate. Poskusni nasadi na 160 ha zemljišč v raznih krajih zahodne Srbije so široko polje njegove dejavnosti. V teh nasadih gojijo in proučujejo 1200 sort raznih vrst sadja. Najbolj številno so zastopane jabolane, ki jih je nad 600 sort. Ugotovili so, da rodi jabolana cepljena na tako imenovano vegetativno podlago že v drugem letu in da rodi nato vsako leto. Pridelek je nekajkrat večji od navadnega. Iz 1000 križancev, ki so delno že začeli roditi, ustvarjajo s križanjem domače budimke in šumatovke s kakovostnima inozemskima sortama jonatan in delichese novo vrsto jabolko, ki bo bolj ustrezala pogojem našega podnebnja.

S proučevanjem sliv, ki so v sadjarstvu Srbije zastopane z 81%, je bilo ugotovljeno, da je najboljša vrsta požegača, ki pa je tu in tam zaradi nenačrtnega sajenja in nezadostne uporabe agrotehnike že degenerirala. Strokovnjaki so ugotovili, da uspeva požegača na zemlji, kjer zadnjih 10 do 12 let ni rasla. Pridelki so večji, če jo cepimo na donosavko, perovačo ali ilinjačo. Ta vrsta slive rodi vsako leto, če je zavarovana pred škodljivci in če ji redno gnojimo. Odsek za varstvo rastlin je ugotovil, da je mogoče za zdaj progavost slive zatreči le z zagotovitvijo popolnoma zdravih sadik, jabolčnega cvetočerja, jabolčnega črva in tako imenovano luknjičasto bubo pa uničevati s kemikalijami, s katerimi so seznanili proizvajalce.

Odpornost marelic proti mrazu, ki je eden izmed osnovnih vzrokov propadanja tega sadja, povečamo s cepljenjem na belo slivo in petrovačo, in to v višini krone,

Cepljeni oreh rodi 5 do 6 let prej. Številne kmetijske organizacije in individualni kmetovalci so sprejeli priporočilo inštituta in gojijo boljše vrste orehov.

V odseku za predelavo sadja so dosegli največji uspeh s konstruiranjem novega tipa sušilnice za slive na premog, s čimer dosežejo velik prihranek, večjo naglico in boljšo kakovost. Nova zadržna sušilnica, kakor so jo imenovali strokovnjaki, z zmogljivostjo 5000 kg v 24 urah, osuši kilogram sliv s 450 grami premoga, medtem ko se potroši v sušilnici tipa »Stojković« 1,1 kg drv. Konstruirali so tudi kotel za kuhanje žganja na premog.

Strokovnjaki za čebelarstvo so konstruirali in preizkusili nov panj iz šumalita (mešanice magnezita in lesnih odpadkov), ki je dvakrat cenejši od lesenega, življenjski pogoji čebel pa so znatno bolj ugodni. Temperatura v panju je bolj izenačena. Okrajna čebelarstva zadruga v Čačku je organizirala serijsko proizvodnjo teh panjev, ki jih čebelarji radi kupujejo.

Vse drevesnice na ozemlju Srbije in tudi iz drugih republik so redni kupci materiala za oplemenitev sadja. Kmetovalci iz okolice Čačka so neposredni in pogosti sodelavci sadjarških strokovnjakov. Sodelavci inštituta so izdelali tudi perspektivne plane za pospeševanje sadjarstva v Požarevcu, Kruševcu, Titovem Uzicu, Kraljevu, Priboju, Sjenici in Guči, kakor tudi investicijske laborate za plantažne sadovnjake v več okrajih. Neposredno so sodelovali tudi pri raziskovanju zemljišč in odbiri sadik.

M. Koraksić